

УДК 005.642:316.42(477)

СПЕЦИФІЧНІ РИСИ УХВАЛЕННЯ МЕНЕДЖЕРСЬКИХ РІШЕНЬ У СУЧАСНОМУ ТРАНСФОРМАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ УКРАЇНИ

Людмила Компанієць

*Запорізький національний університет,
факультет менеджменту, кафедра ділової комунікації
вул. Жуковського, 55а, 69063, м. Запоріжжя, Україна*

На основі аналізу трансформаційних процесів, що відбуваються в українському суспільстві, виявлено чинники внутрішнього та зовнішнього впливу на процес ухвалення і реалізації ефективних менеджерських рішень. Чинники внутрішнього та зовнішнього впливу розглянуті за основними сферами життєдіяльності суспільства – економічною, соціальною, політичною та духовною.

Ключові слова: трансформація, менеджерські рішення, чинники, сфери життєдіяльності, ідентичність, самосвідомість.

Трансформаційні процеси сучасного українського соціуму, існування подвійної інституційної системи, подальші процеси хаотизації і маргіналізації в Україні, особливо в умовах впливу мегатрендів глобалізації, як ніколи потребують ефективного управління в усіх сферах суспільного буття. Тому актуальним постає питання виявлення чинників впливу на процес ухвалення ефективних менеджерських рішень, спрямованих на розбудову сучасного українського суспільства та забезпечення ефективності його складових. Метою статті є аналіз чинників внутрішнього та зовнішнього впливу на процес ухвалення менеджерських рішень у сучасному трансформаційному суспільстві України.

Теоретичне осягнення сутності менеджерських рішень викликає значний інтерес дослідників у галузі філософії, соціології, психології, менеджменту, економіки, права, теорії управління та інших галузей знань. Серед найбільш опрацьованих соціально-філософською аспектів проблеми в контексті соціально-економічних відносин виокремлюються такі: духовне смислотворення людиною власного життя у контексті пріоритету свободи, творчості та когнітивної діяльності; відтворення предметно-діяльнісного світовідношення людини, що активізує вирішення питань смисложиттєвих проблем людського буття (Є. Андрос, В. Бичко, Г. Коваadlo та ін.); ціннісно-смысловий контекст сучасності, зокрема економічного буття суспільства, гуманітарні та соціально-економічні стратегії інтеграції України у глобалізований світ (В. Андрущенко, В. Заблоцький, С. Кримський, М. Козловець та ін.); управлінська праця як різновид діяльності (Л. Бажуткіна, Г. Дмитренко, В. Жбанов, Т. Заславська та ін.); проблема управлінського відчуження та бюрократизму (А. Бузгалін, І. Кальной, О. Огурцов, Ю. Саєнко та ін.). Філософський дискурс менеджменту (від онтологічних засад до осмислення впливу на соціальний розвиток) змістовно розглянуто у працях О. Беткевича, В. Воронкової, О. Гаєвської, А. Герасимчука, В. Кременя.

Для аналізу чинників впливу на процес ухвалення і реалізації менеджерських рішень в Україні потрібно дослідити підгрунття, яке формує специфіку їх дії. Таким підгрунттям є трансформаційні процеси в сучасному українському суспільстві. В Україні вже тривалий час відбуваються суперечливі та складні трансформаційні процеси в економіці, соціальній сфері, політиці та національній свідомості. Україна вже пройшла певний шлях демократизації. Деякі аналітики, зокрема О. Куценко, стверджують, що трансформація в Україні вже

відбулась «як відхід від моністичної командно-адміністративної системи відносин, як подолання хаотичної динаміки фази переходу і виникнення нових структурних, культурних і діяльнісних сутностей, що наближають ці суспільства до характерних суспільств, заснованих на ринкових засадах» [1, с. 25]. Водночас С. Яремчук зазначає, що суспільства, які виникають у результаті трансформації, поки мають неусталений «посткомуністичний» характер, їхній активний рух триває, але вже на нових фазах узгодження, стабілізації, консолідації інститутів і практик, що проявили себе як найуспішніші за нових суспільних умов [2, с. 156].

Певною мірою можна погодитись із тим, що трансформаційний період в Україні завершений, у державі створені нові інституції, характерні для демократичного суспільства, розвивається ринкова економіка. Українське суспільство рухається у демократичному напрямку. Але при цьому закріплення і легітимація соціального устрою ще не відбулися. Отже, з огляду на те, що українське суспільство ані дійшло до демократії, ані зупинилося на цьому шляху, ще триває подальший розвиток і становлення політичних інститутів демократії, можна припустити, що трансформаційний період в Україні нині триває і проходить переломну межу.

Ефективність нинішньої інституційної перебудови в Україні та її наслідки визначаються тільки в історичній перспективі, межі якої ще належить визначити науковцям, філософам та політикам. у цьому контексті актуальною залишається думка Д. Норта про те, що перехідні суспільства – це суспільства, які перебувають у стані інституційної нерівноваги, а тому перед суспільством постає завдання у винайденні нової точки рівноваги в n-вимірному інституційному просторі, вона буде означати завершення трансформаційного переходу [3, с. 46].

Чинники внутрішнього впливу, що зумовлюють специфіку менеджерських рішень, як на макро- (рівні держави), так і на мікрорівні (рівні організації) у сучасній Україні доцільно розглядати за основними сферами життєдіяльності суспільства – економічною, соціальною, політичною та духовною.

В економічній сфері до найбільш важливих чинників впливу на ефективність менеджерських рішень належать такі.

Нестабільність економічного розвитку. Під стабільністю можна розуміти рівень життя, зазначений у статті 48 Конституції України: достатній життєвий рівень включає достатню їжу, одяг та житло. За відсутності такого рівня життя в умовах щоденної боротьби за фізичне існування економічний фактор починає відігравати дестабілізуючу роль у суспільстві, розбалансовуючи суспільно-політичний устрій і знижуючи загальний рівень духовного розвитку в суспільстві.

Існування тіньової економіки і корупції, що, у свою чергу, призвело до розподілу національного продукту за кланово-олігархічним принципом, коли меншість суспільства отримує його більшість. у такому випадку не дотримуються провідні принципи реалізації менеджерських рішень – принцип справедливості і соціальної відповідальності.

Диспропорція у заробітній платі між бюджетними та приватними структурами формує негативний образ усієї державної управлінської діяльності як непродуктивної, неперспективної та неякісної. у свою чергу, цей образ впливає на аналогічне сприйняття державних програм суспільно-економічного, суспільно-політичного і соціокультурного характеру. Характеризуючи внутрішні економічні фактори впливу на ефективність менеджерських рішень у сучасній Україні, важливо зазначити, що в разі досягнення достатнього рівня життя людини економічний важіль фактично перестає діяти [4, с. 48].

Соціальна сфера охоплює такі чинники внутрішнього впливу, що зумовлюють особливості ухвалення і реалізації менеджерських рішень в Україні.

Специфіка класового поділу населення. Нині в Україні склалася ситуація, коли фактично основна частина населення належить до класу бідних, а це понад 85%, живуть у достатку лише 1–2%, яких можна назвати вищим класом, середній клас становить 10–12% [5, с. 106]. Невирішеність базових економічних проблем ускладнює для держави можливість якісного спрямування соціального розвитку, що підтверджується існуванням таких чинників у соціальній сфері.

Процеси маргіналізації у суспільстві. Поширення процесів маргіналізації суспільства спричинене деформацією базових державних та громадських інститутів, руйнуванням соціокультурних, ідеологічних, політичних і економічних основ життя, як наслідок, люди втрачають ціннісні орієнтації, що призводить до деструктивних тенденцій у розвитку суспільства. З одного боку, поширюється політико-правовий нігілізм та масова аномія, а з другого – зростають протестні настрої серед різних верств населення [6, с. 173]. Такі дестабілізаційні процеси у суспільстві негативним чином впливають на ефективність менеджерських рішень.

Перекритість каналів вертикальної соціальної мобільності не дозволяє Україні розвивати середній клас як основну рушійну силу та джерело стабільності суспільства. Саме середній клас, найбільш консервативний у своїх життєвих цінностях, є тим підґрунтям, що підтримує політику держави на макрорівні, а його суб'єкти формують найбільш життєздатні організації на мікрорівні. Процес соціальної мобільності тісно пов'язаний із реалізацією принципу соціальної справедливості, що є важливим аспектом в ухваленні менеджерських рішень на засадах відповідальності і суспільного контролю.

Політична сфера життєдіяльності українського суспільства є окремим з огляду на свою публічність, яскраво вираженим проявом ефективності/неефективності менеджерських рішень. Специфіка комунікацій між суб'єктами суспільства зумовлює свої фактори внутрішнього впливу на прийняття і реалізацію менеджерських рішень в Україні. Серед них можна назвати такі.

Стан розвитку громадянського суспільства та правової держави. Генезис громадянського суспільства і побудова правової держави вимагають високого рівня громадянської свідомості, політичної культури та обґрунтованого почуття єдності в державі. Ці передумови формування громадянського суспільства або відсутні в українських реаліях, або мають несистемний і непослідовний характер, що не дає можливості отримати стабільні результати, принаймні в межах певної соціальної групи, а не всієї держави.

Держава виконує у суспільному житті функцію суб'єкта соціального управління. Вона несе відповідальність за прогнозування можливого стану об'єкта управління і визначення шляхів вирішення соціальних проблем. Як нам відомо з історії, сама державна влада нерідко стає джерелом неефективності менеджерських рішень. у більшості випадків це корумпованість чиновників, непродуманість дій структур державного апарату, нехтування рекомендаціями науки, відсутність спроб прогнозування наслідків економічних і політичних акцій, що проводяться, порушення суб'єктами державної влади норм Конституції, порушення принципу поділу гілок влади тощо. Найбільш ефективним вирішенням подібних проблем суспільства якраз і є побудова правової держави, що базується на пріоритетах моралі.

Відсутність політичної стабільності. Невід'ємною умовою соціальної стабільності є наявність у суспільстві хоча б елементарної злагоди. Тільки в умовах соціальної і політичної стабільності можлива мобілізація усього потенціалу держави й суспільства для захисту всіх їхніх інтересів, а отже, для формування сприятливого підґрунтя ухвалення менеджерських рішень.

Безвідповідальність вертикалі влади внаслідок слабого соціального контролю за її діяльністю. Вертикаль влади в Україні має чіткі риси розгалуженості та загального розвитку. За відсутності громадянського суспільства фактично не відбувається соціального контролю над владою, результатом чого є її свавілля, безвідповідальність перед суспільством і ухвалення рішень в угоду наявних кланово-олігархічних структур. у таких умовах пріоритетним стає розвиток не стільки духовних, скільки матеріальних цінностей.

Особливості політичного лобі. Кланово-олігархічні інтереси в економіці лобіюють себе у політиці, що призводить до руйнації зв'язку права з його фундаментальним джерелом – мораллю і до створення такої законодавчої бази в державі, коли сам термін «юриспруденція» (з латини – справедливість) втрачає свою етимологію та гуманістичне спрямування.

Відсутність еліти, здатної представляти загальнонаціональні інтереси. Важливо враховувати, що пострадянська еліта не здатна й не прагне представляти загальнонаціональні інтереси. Це пов'язано, з одного боку, з її походженням із радянської партноменклатури, з іншого – з відсутністю у країні, на відміну, наприклад, від Польщі або Чехії, традицій масової опозиційної діяльності і формування у суспільстві груп контреліти [7, с. 52]. Нерозвиненість громадянського суспільства і правової захищеності громадян спричинили те, що вітчизняній політичній еліті не властиві громадянськість і державне мислення, вона здатна лише вирішувати короткострокові проблеми, як правило, власні. Справа за формуванням таких сил у складі національної еліти, що зможуть відображати інтереси не номенклатури, а нового середнього класу, що складається, і трансформувати авторитаризм застою і виживання в авторитаризм національного розвитку.

Усі зазначені вище фактори прямим чином впливають на *духовну сферу* і, у свою чергу, зумовлюють у ній появу таких факторів внутрішнього впливу на менеджерські рішення у сучасній Україні.

Криза ідентичності. Особливо гостро проблема національної ідентичності постає для нашої держави. Нині Україна перебуває у дуже суперечливих суспільно-цивілізаційних умовах розвитку. Тенденції глобалізації, збереження національно-державного суверенітету, модернізація і постмодернізація, орієнтації на Захід чи на Схід – усе це породжує системну кризу суспільства і національної ідентичності. На думку М. Козловця, «поняття національної ідентичності передбачає вияв колективного самоконструювання образу власної національної спільноти, характер якого значною мірою залежить від об'єктивних передумов і практики функціонування цієї спільноти (наприклад, сприятлива економічна ситуація, політична нестабільність, зовнішні загрози тощо)» [8, с. 4]. Тому сьогодні ми маємо унікальну можливість за наявності зовнішньої небезпеки з боку Росії об'єднатись і усвідомити свою національну ідентичність.

Шануючи власну історичну та духовну сутність, визначивши своє місце в сучасному глобалізованому світі під кутом зору національної ідентичності та цивілізаційної належності, Україна зможе інтегруватись у європейське демократичне суспільство, ухвалюючи менеджерські рішення, спрямовані на відстоювання власних національних інтересів, що дасть змогу не розчинитися серед країн Європейського Союзу, а посісти власне гідне місце.

Деформація ціннісних орієнтацій особистості та суспільства. Для трансформаційного періоду, в якому нині перебуває українське суспільство, характерною рисою є наявність конфліктогенних і суперечливих ціннісних орієнтацій, що негативно позначається на процесі ухвалення менеджерських рішень як на державному рівні, так і на рівні окремих організацій.

У процесі історичного розвитку в Україні первинні етнографічні цінності пов'язані, зокрема, з особистим досвідом і зберігаються (особливо у вигляді побутового традиціоналізму) у першому поколінні. Специфіка сучасної України багато в чому є результатом її історії: монголо-татарська навала, втрата державності, територіально-культурна підлеглість царській Росії, Польщі, Австро-Угорщині, СРСР. у процесі історичного розвитку різні події (нав'язування і домінування чужої культури або навіть злиття із чужими ціннісними домінантами) спостерігаються в українській культурі щодо самоідентифікації, автономності – колективності, концепції часу, контролю, прямого, неформального спілкування [9, с. 77]. Так званий культ «золотого тільця» остаточно формує таку систему цінностей та орієнтацій сучасної людини-менеджера, яка деградує до споживацького способу життя і зупиняється у процесі продукування і споживання духовно-культурних цінностей.

Що стосується *факторів зовнішнього впливу* на ефективність прийняття менеджерських рішень у соціально-політичній, соціально-економічній та соціокультурній сфері у сучасній Україні, то до них належать такі.

Глобалізація. Можна виокремити щонайменше два підходи до розуміння самого терміна «глобалізація», які мають місце в різних дискурсах. Згідно з дискурсом, представники якого підтримують і просувають цінності глобальної культури як прогресивні цінності нового кращого етапу розвитку людства, глобалізацію доцільно розуміти як процес створення єдиного ринкового та культурно-інформаційного простору Землі завдяки розвитку і посиленню політико-економічних взаємозв'язків та новітніх інформаційних технологій. Полярне розуміння глобалізації, яке розділяється і поширюється противниками світової інтеграції, означає ототожнення глобалізації з експансивним розвитком тенденцій капіталізму, які поступово сягають їхньої природної межі. Відповідно, досягнення цієї межі призводить до економічного поділу людства на багаті і бідні країни, а також зумовлює поглиблення соціально-економічної диференціації населення у вимірі збільшення розриву між класами [10].

У свою чергу, глобалізація інформаційних процесів у світовій економіці, науці та культурі викликає необхідність розробки загальної уніфікації та стандартизації процедур, методів і продуктів суспільного споживання, що неможливо без ухвалення ефективних менеджерських рішень.

Вплив глобалізації на прийняття менеджерських рішень може бути як позитивним, так і негативним. Позитивним подібний вплив можна вважати тоді, коли середовище сприяє прийняттю таких рішень, що призводять до збагачення елементів системи, допомагають формуванню таких системних властивостей, що відсутні в елементах, які їх утворюють.

Становлення інформаційного суспільства. Важливість фактору інформації тотальна через те, що буття суспільства чи буття конкретної особи – це безперестанне оновлення їх інформаційного стану. Якість інформації, що буде оточувати реципієнта, міститись навколо, зумовить його буття. Інформація, яка циркулює у суспільстві, перетворюється на знання у тому разі, якщо вона сприймається, селекціонується, аналізується і зберігається суб'єктом та може використовуватись ним у практичній цілеспрямованій діяльності.

У наш час розвиток обсягів і щільності потоків інформації перетворив останню на головну силу впливу на формування суспільної думки, морально-етичної позиції особи, що, у свою чергу, прискорює, спрощує та робить більш ефективними процеси управління суб'єктами. Інформація стає стратегічно важливим ресурсом. Вона не тільки дає знання, але, що більш важливо, первинний зміст інформації детермінує якість знань, отриманих на кінцевому етапі перетворення інформації на знання, а отже, і детермінує ефективність/неефективність менеджерських рішень.

Специфіка зовнішньополітичної ситуації. Євроатлантична дезінтеграція та посилення впливу інших країн формують в Україні різновекторні тенденції у політиці, що, у свою чергу, вносить безлад у прийняття менеджерських рішень. За умов внутрішньої нестабільності та неефективної діяльності попередньої влади, а також залежності суспільства від політичних настроїв її мінливих очільників ми маємо за реальність порушення суверенітету та територіальної цілісності України.

Проблема вибору свого інтеграційного шляху є дуже важливою для України. Для Брюсселя визначальним фактором подальшої євроінтеграції України є саме рівень розвитку демократії, громадянського суспільства, забезпечення верховенства права, незалежності судової системи, прав і свобод людини.

За часів глобалізації сучасного соціуму існувало два напрями інтеграції для України: або вона приєднується до проекту ЄС, який об'єднує країни Європи на основі європейських норм, правил і стандартів, або стає учасницею утворення пострадянських країн із перехідною економікою і численними проблемами у сфері демократії. Спроба української влади поєднати дві інтеграції, європейську та євразійську, зазнала повного фіаско. І Москва, і Брюссель продемонстрували, що двох інтеграцій бути не може.

На реалізацію європейського вибору України помітно впливає низка внутрішніх і зовнішніх чинників. Серед внутрішніх, що заважають руху до ЄС, – практика вибіркового судочинства, недосконалість виборчого законодавства, брак реальної протидії корупції, повільність проведення реформ.

Серед зовнішніх чинників – вагомий геополітичний вплив на Україну як з боку ЄС, так і з боку Росії. Сьогодні Москва вже продемонструвала свої наміри щодо України. Події останнього часу засвідчили, що без кардинальних змін країна просто не може існувати далі. По суті, така драматична зміна влади і виявлення агресії Росії після неї самі стали початком таких перетворень. Зараз існує як внутрішній запит на реформи в різних сферах життя суспільства, так і готовність міжнародної спільноти практично допомогти у здійсненні цих реформ. Цілковито може бути, що це останній шанс для України, аби перетворитися на повноцінну європейську державу. Треба зазначити, що нині відповідальність влади за реалізацію своїх рішень є найвищою.

З іншого боку, Майдан засвідчив, що громадянське суспільство в Україні досягло такого рівня, що може примусити владу це здійснити. Але необхідно усвідомити, що результат не буде досягнутий наступної доби чи через рік. Результат можливо досягти тільки за більш тривалий час, коли економічно, політично, ментально й ідеологічно українське суспільство буде готове до європейського способу життя, а не буде здобутком маніпуляторів, які намагаються нав'язати свої рішення. Тому ми маємо добрі шанси на кардинальні перетворення у суспільстві. І це підкріплюється тими змінами, які відбулись у свідомості більшості громадян України, які відчували власну гідність і готовність активно відстоювати свої права і свою державу.

Із вищезазначеного можемо вказати ознаки та характеристики ще одного фактора, який неможливо віднести ані до внутрішніх, ані до зовнішніх; фактора, що водночас є *особливим* у системі *загального* (фактори впливу на менеджерські рішення) та *одиночного* (кожного окремого фактору в тій чи іншій сфері). Це *особливість цивілізаційного розвитку України*. Історичний розвиток українського народу засвідчив вагому роль цивілізаційного фактору у світогляді, суспільній діяльності українців, прийнятті ними рішень як в індивідуальній, так і в суспільній сфері.

Саме історична різновекторність розвитку України, її особливе геополітичне становище, перманентна зовнішня загроза, прикордонне розташування між двома глобальними

культурними системами Європи та Азії зумовили формування свідомості людей, їхніх цінностей та орієнтацій, суспільно-політичних і світоглядних традицій. Таке своєрідне перехрестя дало Україні унікальну специфіку, в якій два цивілізаційних утворення – західна і східна цивілізації – концептуально завершують соціокультурний і світоглядний поділ України в історичному контексті [11, с. 111]. Цей історичний контекст зумовлює ту особливу специфіку, що формує менеджерські рішення в умовах балансування між західним індивідуалізмом і раціональністю та східним колективізмом і споглядальністю, призводячи до тих унікальних ситуацій, які ми бачимо зараз в усіх сферах сучасного українського суспільства.

Отже, проаналізувавши чинники внутрішнього та зовнішнього впливу на процес ухвалення і реалізації менеджерських рішень у сучасній Україні, можна зробити такі висновки.

Сучасне українське суспільство перебуває у стані трансформації, що виражається у переході від сформованих за радянські часи старих соціальних інститутів і цінностей до нових ринкових, які тільки формуються і не є такими, що остаточно склалися. Чинниками внутрішнього впливу на процес прийняття і реалізації менеджерських рішень у соціально-економічній сфері є: нестабільність економічного розвитку, існування тіньової економіки і корупції, диспропорція у заробітній платі між бюджетними та приватними структурами, у соціальній сфері – специфіка класового поділу населення, процеси маргіналізації у суспільстві, перекритість каналів вертикальної соціальної мобільності, у соціально-політичній сфері – стан розвитку громадянського суспільства та правової держави, відсутність політичної стабільності, безвідповідальність вертикалі влади внаслідок слабого соціального контролю за її діяльністю, особливості політичного лобі, відсутність еліти, здатної представляти загальнонаціональні інтереси, у духовній сфері – криза ідентичності, деформація ціннісних орієнтацій особистості та суспільства.

Що стосується чинників зовнішнього впливу на ефективність прийняття менеджерських рішень у сучасній Україні, то до таких належать глобалізація, становлення інформаційного суспільства, специфіка зовнішньополітичної ситуації. Із вищезазначеного формулюються ознаки та характеристики ще одного фактора, яким є особливість цивілізаційного розвитку України.

Список використаної літератури

1. Куценко О.Д. Україна у трансформаційних процесах: Quo vadis? /О.Д. Куценко //Соціологія :теорія, методи, маркетинг. – 2007. – № 1. – С. 18–32.
2. Яремчук С.С. Шляхи завершення трансформації українського суспільства /С.С. Яремчук //Вісник Львівського університету. – 2010. – Вип. 4. – С. 155–164.
3. Норт Д. Институциональные изменения. Рамки анализа /Д. Норт //Вопросы экономики. – 1997. – № 3. – С. 46–50.
4. Алферов А.А. К вопросу о зависимости между духовностью и экономикой /А.А. Алферов //Духовность России: истоки и современность :матер. Регион. науч. конф. – Ростов н/Д :Изд-во Донского юрид. ин-та, 1996. – С. 48–50.
5. Стратійчук В.М. Соціальна нерівність в Україні /В.М. Стратійчук //Модернізація та суспільний розвиток економіки України :зб. матер. Міжнар. наук.-практ. конфер. (м. Сімферополь 25–29 січ. 2013 р.). – Сімферополь :Economics, 2013. – С. 104–107.
6. Сахань О.М. Маргіналізація суспільства як деструктивний компонент його розвитку /О.М. Сахань, С.О. Жувака //Державне будівництво та місцеве самоврядування. – 2012. – Вип. 23. – С. 173–184.
7. Шкаратан О.И. Социальная политика. Ориентир – новый средний класс /О.И. Шкаратан //Общественные науки и современность. – 2006. – № 4. – С. 39–53.

8. Козловець М.А. Національна ідентичність як соціокультурний феномен /М.А. Козловець //Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. – 2011. – № 60. – С. 3–11.
9. Завадський Й.С. Менеджмент :[підруч. для студ. екон. спец. вищ. навч. закл.]. у 2-х т. Т. 2. /Й.С. Завадський. – К. :Вид-во Євр. ун-ту, 2003. – 640 с.
10. Широкова Е.Г. Русские цивилизационные ценности и преодоление пагубных последствий глобализации /Е.Г. Широкова [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.anti-glob.ru/st/civik.htm>.
11. Надтока О. Вплив цивілізаційного фактору на процеси українського націотворення / Олександр Надтока //Проблеми історії України XIX – початку XX ст. – К. :Ін-т історії України, 2008. – Вип. XV. – С. 104–112.

PARTICULAR CHARACTERISTICS OF DECISION-MAKING IN UKRAINIAN SOCIETY UNDER TRANSFORMATION

Lyudmila Kompaniyets

*Zaporizhzhya National University,
Department of Management, Chair of Business Communication
Zhukovskiy str., 55a, 69063, Zaporizhzhya, Ukraine*

In the article certain factors of internal and external impact on the process of decision-making are revealed on the bases of proper analyses of transformation processes taking place in Ukraine. Factors of internal and external influence are examined according to some main spheres of living in Ukrainian society – economic, social, political and mental spheres.

Key words: transformation, managerial decision-making, factors, living spheres, identity, self-consciousness.